

21.4. Alcaldia - Presidència Expedient: 01020106/2022/4 :

Na Graciela Falconi Romero com ha portaveu del Grup Municipal Fem Poble-En Comú Podem, juntament amb PSC-CP, CIUTADANS I CONSTRUÏM, han presentat davant la Junta de Portaveus del dia 22 de novembre de 2022 i amb número de registre d'entrada en aquest Ajuntament 2022024514 la **MOCIÓ amb el títol següent "Moció per la dignificació de la fossa comuna dels soldats republicans al cementiri de Sant Pere de Ribes"**.

Per aquest motiu, aquesta alcaldia acorda que consti a l'ordre del dia del Ple, convocat pel novembre de 2022.

El passat 5 d'octubre es va aprovar definitivament la nova llei de Memòria Democràtica. En aquesta s'ha declarat la il·legalitat de la dictadura franquista, la nul·litat de les sentències dictades pels tribunals franquistes, així com la retirada dels títols nobiliaris concedits pel dictador i l'assumpció de les exhumacions com a responsabilitat d'Estat. Es reconeix la legitimitat democràtica de la II República i dels seus governs constituïts a les urnes a Espanya, i que per primera vegada per sufragi universal es va iniciar un període democràtic, ple de canvis polítics, socials i culturals.

El règim franquista sorgit després de la Guerra Civil no va buscar cap reconciliació amb el bàndol perdedor, ans el contrari va exercir una repressió institucional, organitzada, d'extermini planificat, i en època de pau basada en la justícia militar, no en la civil. La seva victòria a la guerra civil l'abril del 1939 va significar l'eliminació física de l'opositor i l'inici d'un procés de construcció del relat dels vencedors, o millor dit de desmemòria històrica.

Milers de persones van ser tancades per les autoritats franquistes en presons, en camps de concentració o sentenciades a treballs forçats dins dels batallons de treballadors. Milers de persones es van exiliar, però moltes d'elles també van acabar morint als camps nazis d'Alemanya o França. La desmemòria del règim feixista, va significar l'oblit i desaparició forçada de desenes de milers de persones que defensaven la legitimitat de la democràcia republicana. Segons l'Associació per a la Recuperació de la Memòria Històrica, existeixen a Espanya unes 3.000 fosses documentades, però només un document oficial atribueix una xifra exacta de 114.226 persones desaparegudes.

La Llei espanyola de Memòria Democràtica estableix que les administracions competents o a instància d'entitats que promouen i difonen la memòria democràtica, implantaran "lugares de memoria democràtica" en aquells espais, immobles, paratges o patrimonis culturals immaterials o intangible en el qual s'hagin desenvolupat fets de singular rellevància per la seva significació històrica, simbòlica o per la seva repercussió en la memòria col·lectiva, vinculats a la memòria democràtica, la lluita de la ciutadania espanyola pels seus drets i llibertats, la memòria de les dones, així com amb la repressió i violència sobre la població a conseqüència de la resistència al cop d'estat de juliol de 1936, la Guerra, la Dictadura, l'exili i la lluita per la recuperació i aprofundiment dels valors democràtics.

La fossa comú al cementiri municipal de Sant Pere de Ribes

Al nostre municipi existeix una fossa comú al cementiri municipal on consten documentalment dinou soldats republicans (la majoria d'arreu d'Espanya) que van morir a l'Hospital de carrabiners de Mas Solers (1937-1939). Gràcies al treball de Josep Lluís Palacios, i posteriorment, de l'estudi recent de l'arqueòloga Irene Estévez Bladé, s'en sap el nom i cognoms, l'edat, la divisió en que varen batallar i el municipi de procedència en la majoria dels casos.

Ajuntament Sant Pere de Ribes
Plaça de la Vila, 1 - 08810 – Ribes / Plaça de la Vinya d'en Petaca, 1 – 08812 Les Roquetes
Tel. 93 896 73 00 (ext. 1) - Fax 93 896 73 01 - A/e: ajuntament@santperederibes.cat
<http://www.santperederibes.cat>

Encara que es conserven 20 actes de defunció, això no vol dir que la quantitat de soldats que hi van morir no fos més elevada. La majoria d'ells eren soldats rasos, però sabem que entre ells hi havia dos tinents i un sergent. La majoria de soldats pertanyien a la 3^a i la 179ª brigades mixtes, les quals estaven formades per diversos batallons de carrabiners. Per les dates de les defuncions podem deduir que corresponen als fronts que es concentraven als rius Ebre i Segre. La Batalla de l'Ebre es va produir entre els mesos de juliol i el novembre de 1938 i es considera la batalla més sagnant i dilatada en el temps del conflicte.

Mai s'ha investigat la localització exacta d'aquesta fossa, tampoc si hi ha més persones enterrades i mai ningú s'ha posat en contacte amb els familiars d'aquests soldats per a dir-los on són els seus cossos. Ni les persones que han estat enterrades indignament ni les persones que van ser víctimes de la repressió i les resolucions dictades per tribunals militars franquistes han estat homenatjades ni restituïdes pel nostre ajuntament. Creiem que ja és hora de fer-ho.

Altres memorials a fosses comuns similars

A la ciutat veïna de Vilanova i la Geltrú, l'Ajuntament i la seva Comissió de la Memòria Històrica van establir el gener del 2014, un espai de repòs al cementiri municipal dedicat a les vint persones enterrades a la fossa comuna, que van perdre la vida pels seus ideals democràtics i en defensa de la llibertat. La instal·lació va ser obra de l'arquitecta municipal Núria Parés, i consistia en un text indicant els objectius del memorial i una renovació el paviment amb la instal·lació d'un banc que convida a aturar-s'hi i dedicar un record a les persones que van perdre la vida pels seus ideals.

El passat mes d'abril es va aprovar una moció a Ribes de Freser sobre memòria històrica d'homenatge a les víctimes de la repressió franquista i als soldats de la fossa comuna del cementiri en la que s'inspira aquesta moció. El seu cas és molt similar al de Sant Pere de Ribes, al cementiri de Ribes de Freser hi havia una zona no assenyalada on hi consten enterrades 89 persones procedents dels Hospitals de sang i de tísics que s'instal·laren pel Govern de la República a l'antic Hotel de Montagut i al Santuari de Núria, respectivament. Com en el cas de l'hospital de Carabiners de Sant Pere de Ribes, aquests centres tenien la funció d'acollir els soldats i militars per poder-se recuperar de les ferides de guerra i també de malalties sofertes al front. En el seu cas només hi consten els noms i cognoms de les persones enterrades sense indicar la procedència, encara que pels cognoms també es sospita que provenen d'arreu d'Espanya.

Fonts Bibliogràfiques:

1. L'hospital de Carrabiners de Mas Solers d'Irene Estévez Bladé (treball inèdit)
2. El món de la guerra a Ribes de Josep Lluís Palacios i Joan Garriga
3. Nueva Ley de Memoria Democrática
4. Moció sobre Memòria Històrica d'Homenatge a les víctimes de la repressió franquista i als soldats de la fossa comuna del cementiri a Ribes de Freser de Tots Fem Ribes

Carrabiners que consten enterrats a la fossa comuna del cementiri de Sant Pere de Ribes

(relació de noms)

És per aquest motiu que demanem al govern de Sant Pere de Ribes el compliment d'aquests acords:

ACORDS

1. Col·locació d'una placa al cementiri municipal amb els noms gravats de les persones que consten enterrades a la fossa, amb un acte d'homenatge públic. Si no és possible la localització exacta de la fossa, col·locació de la placa al lloc que es consideri més proper o a qualsevol lloc del cementiri que ho permeti i que tingui una bona visualització per al visitant.
2. Cercar amb suport de tècnics del Departament de Memòria Democràtica de la Generalitat, més informació sobre la fossa a partir de les dades de les quals ja disposem.
3. Que l'Ajuntament de Sant Pere de Ribes comuniqui per via oficial als ajuntaments d'origen de les persones enterrades l'existència d'una persona originària de la seva població enterrada en aquesta fossa, per tal de poder buscar més fàcilment als seus familiars.
4. Inclusió de les dades dels soldats republicans de la fossa a la base de dades "Cost humà de la Guerra Civil" del Memorial Democràtic, ja que actualment no es troben les dades de tots ells.
5. Establir com a acte commemoratiu en memòria de les víctimes de la Guerra Civil i el franquisme una ofrena floral cada catorze d'abril en aquest nou espai de memòria democràtica.

6. Establir una comissió municipal de memòria democràtica amb representació dels diversos grups polítics i d'historiadors/es i investigadors/es locals on treballar i debatre de forma conjunta aquests objectius.
7. Condemna de la dictadura franquista per part de l'Ajuntament de Sant Pere de Ribes. Mostrar el suport de l'Ajuntament de Sant Pere de Ribes a la nova Llei de Memòria Democràtica, i en concret a la seva declaració d'il·legalitat de la dictadura franquista, la declaració de nul·litat de les sentències dictades pels tribunals franquistes, la retirada dels títols nobiliaris concedits pel dictador i l'assumpció de les exhumacions com a responsabilitat d'Estat.

La regidora, Sra. Graciela Falconi explica la moció.

Sotmesa a votació el Ple de la Corporació acorda la seva aprovació per unanimitat dels dinou membres presents dels vint-i-un que la componen.